Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

14 ноември 2013 година*

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Брюкселска конвенция — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Член 5, точка 1, буква б) — Съдебна компетентност — Специална компетентност — Дела, свързани с договор — Понятие „предоставяне на услуги“ — Договор за складиране“

По дело C-469/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Handelsgericht Wien (Австрия) с акт от 17 септември 2012 г., постъпил в Съда на 22 октомври 2012 г., в рамките на производство по дело

Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH

срещу

Olbrich Transport und Logistik GmbH,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: M. Juhász, председател на състав, г-н A. Rosas (докладчик) и г-н D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-н A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH, от M. Stögerer, Rechtsanwalt,

— за австрийското правителство, от г-жа C. Pesendorfer, в качеството на представител,

— за гръцкото правителство, от г-жа S. Chala и г-жа L. Kotroni, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от г-н M. Wilderspin и г-н W. Bogensberger, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение в съответствие с член 99 от Процедурния правилник на Съда,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Определение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, точка 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 от 22 декември 2000 година на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH (наричано по-нататък „Krejci Lager“), дружество по австрийското право, и Olbrich Transport und Logistik GmbH (наричано по-нататък „Olbrich Transport“), дружество по германското право, по повод на поисканата цена за оставянето на стоки на съхранение в обект във Виена (Австрия).

Правна уредба

Брюкселската конвенция

3 Съгласно член 5, точка 1 от Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3), изменена с Конвенцията от 29 ноември 1996 година за присъединяването на Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция (ОВ C 15, 1997 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 11, стр. 164, наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“):

„Срещу лице с местоживеене в една договаряща държава може да бъде предявен иск в друга договаряща държава:

1) при дела, свързани с договор — в съдилищата по местоизпълнението на съответното задължение; […]“.

Регламент № 44/2001

4 Съгласно съображение 11 от Регламент № 44/2001:

„Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато основанието на спора или автономията на страните изисква или предполага различен свързващ фактор. […]“.

5 Съображение 12 от Регламент № 44/2001 гласи:

„Наред с местоживеенето на ответника трябва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и [правния спор] или с оглед да се улесни доброто [правораздаване]“.

6 Съгласно съображение 19 от Регламент № 44/2001:

„Трябва да се гарантира приемственост между Брюкселската конвенция и [...] регламент[а] и за тази цел трябва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването на Брюкселската конвенция от Съда [...]“.

7 Предвидените от Регламент № 44/2001 правила за компетентност се съдържат в глава II от него, която обхваща членове 2—31.

8 В раздел 1 от посочената глава II, озаглавен „Общи разпоредби“, член 2, параграф 1 предвижда:

„При условията на настоящия регламент, искове срещу лицата, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

9 Съгласно член 3 параграф 1 от Регламент № 44/2001:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

10 В раздел 2 от същата глава II, озаглавен „Специална компетентност“, член 5 предвижда:

„Срещу лице, което има местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

1) а) по дела, свързани с договор — в съдилищата по мястото на изпълнение на въпросното задължение;

б) за целите на настоящата разпоредба и освен ако не е договорено друго, мястото на изпълнение на въпросното задължение е:

— в случая на продажба на стоки, мястото в държава членка, където съгласно договора са доставени стоките или е трябвало да бъдат доставени,

— в случая на предоставяне на услуги, мястото в държава членка, където съгласно договора услугите са били предоставени или е трябвало да бъдат предоставени;

в) ако не се прилага буква б), тогава се прилага буква а) [...]“.

11 В раздел 6 от посочената глава II, озаглавен „Изключителна компетентност“, член 22 гласи:

„Следните съдилища ще притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето:

1) по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот, съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.

[...]“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

12 Krejci Lager, установено във Виена, предявява иск пред Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Районен съд по търговски спорове Виена), насочен към това Olbrich Transport, установено в Gornau (Германия), да му плати сумата, съответстваща на цената на складирането на стоките, оставени за съхранение в негов обект, намиращ се във Виена. Тази сума се отнася за периода, обхващащ от 40-ата до 52-та календарна седмица на 2008 г. Цената на складирането е определена от ищеца в размер на 325 EUR.

13 Bezirksgericht für Handelssachen Wien обявява, че няма международна компетентност, и отхвърля иска. Според тази юрисдикция искът трябва да се предяви в съответствие с член 5, точка 1 от Регламент № 44/2001 пред съда по мястото на изпълнението на спорното договорно задължение. Това задължение включва плащането на цената на складирането, която представлява паричен дълг, съответстващ на правото, на което е основан искът.

14 Според същия първоинстанционен съд паричните дългове, като този в делото по главното производство, трябва да бъдат квалифицирани в съответствие с австрийското право като „подлежащи на експедиране задължения“ („Schickschulden“) и са платими по местоживеенето/седалището на длъжника. Така „мястото на изпълнение на въпросното задължение“ по смисъла на член 5, точка 1, буква а) от Регламент № 44/2001 било в Германия и вследствие на това австрийските юрисдикции не били компетентни да се произнесат по спора по главното производство.

15 Ищецът по главното производство обжалва по апелативен ред това решение пред Handelsgericht Wien (Съд по търговски спорове Виена), като твърди, че член 5, точка 1, буква а) от Регламент № 44/2001 не е приложим към разглежданите по главното производство обстоятелства. Според него договорът за складиране представлява договор за предоставяне на услуги. Следователно в съответствие с член 5, точка 1, буква б) от този регламент мястото на изпълнението на подобен договор е мястото, където е била предоставена услугата. От акта за преюдициално запитване става ясно, че според ответника по главното производство, напротив, договорът за складиране включва не предоставяне на услуги, а предоставянето на пространство.

16 Запитващата юрисдикция посочва, че е последната инстанция в производства, в които цената на иска не надвишава 5 000 EUR. При все това тя счита, че отговорът на въпроса за тълкуването на правото на Съюза не се налага по очевиден начин, така че да не оставя място за разумно съмнение.

17 При тези обстоятелства Handelsgericht Wien решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли договорът за складиране на стоки да се счита за договор за „предоставяне на услуги“ по смисъла на член 5, [точка] 1, буква б) от Регламент […] № 44/2001 […]?“.

По преюдициалния въпрос

18 По силата на член 99 от Процедурния правилник на Съда, когато отговорът на преюдициалния въпрос се налага недвусмислено от съдебната практика или отговорът не оставя място за разумно съмнение, Съдът може във всеки един момент да се произнесе с мотивирано определение по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат. Съдът счита, че следва да приложи тази разпоредба в настоящото дело.

19 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 5, точка 1, буква б), второ тире от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че договор за складиране на стоки представлява договор за предоставяне на услуги по смисъла на тази разпоредба.

20 В самото начало следва да се напомни, че член 5, точка 1 от Регламент № 44/2001 предвижда правило за специална компетентност при дела, свързани с договор. Предоставянето на посочената специална компетентност, което става по предпочитание на ищеца и допълва принципното правило за компетентност на съда по местоживеенето/седалището на ответника, се основава от наличието, в някои точно определени хипотези, на тясна връзка между дадена претенция и юрисдикцията, която може да бъде призована да се произнесе по нея (вж. в този смисъл Решение от 9 юли 2009 г. по дело Rehder, C-204/08, Сборник, стр. I-6073, точка 32).

21 Следва да се отбележи, че според практиката на Съда ищецът се ползва от правилото за компетентност на съда по мястото на изпълнението на договора, дори и сключването на договора, който е в основата на иска, да е спорно между страните (вж., що се отнася до Брюкселската конвенция, Решение от 4 март 1982 г. по дело Effer, 38/81, Recueil, стр. 825, точка 8).

22 Когато характерното задължение на спорния договор е продажбата на стоки или предоставянето на услуги, член 5, точка 1, буква б) от Регламент № 44/2001 предвижда, че срещу лице с местоживеене на територията на държава членка може да бъде предявен иск по силата на подобен договор пред юрисдикцията на друга държава членка по мястото, където характерното за посочения договор задължение е било или е трябвало да бъде изпълнено. Така, що се отнася до мястото на изпълнението на задълженията по договорите за предоставяне на услуги, в член 5, точка 1, буква б), второ тире посоченият регламент определя автономно този критерий на привързване, за да подпомогне постигането на целите за уеднаквяване на правилата за съдебната компетентност и за предвидимост (вж. в този смисъл Решение по дело Rehder, посочено по-горе, точки 33 и 36, както и Решение от 11 март 2010 г. по дело Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, Сборник, стр. I-2121, точки 23 и 26).

23 От данните, представени на Съда от запитващата юрисдикция, става ясно, че разглежданият в делото по главното производство договор се отнася до складирането на стоки. Тази юрисдикция посочва по-конкретно че трябва да разреши проблема за своята международна компетентност в ситуация, при която стоките на ответника, дружество по германското право, са оставени на съхранение в обект, който се намира в Австрия.

24 За да се установи дали подобно положение попада в приложното поле на член 5, параграф 1, буква б), второ тире от Регламент № 44/2001, следва да се постави въпросът дали складирането на стоки представлява „предоставяне на услуги“ по смисъла на тази разпоредба.

25 Налага се изводът, че това е така.

26 Всъщност следва да се напомни, че според практиката на Съда посоченото в член 5, параграф 1, буква б), второ тире от Регламент № 44/2001 понятие за услуги най-малкото предполага, че страната, която ги предоставя, извършва определена дейност срещу възнаграждение (Решение от 23 април 2009 г. по дело Falco Privatstiftung и Rabitsch, C-533/07, Сборник, стр. I-3327, точка 29).

27 В това отношение, според изтъкнатото от австрийското и гръцкото правителство, както и от Европейската комисия в техните писмени становища, следва да се отбележи, че доминиращият елемент в договора за складиране е фактът, че складодържателят се задължава да съхранява въпросните стоки за сметка на другата страна по договора. Така това задължение включва определена дейност, състояща се най-малкото в приемането на стоките, съхраняването им на сигурно място и връщането им на другата страна по договора в подходящо състояние.

28 Що се отнася до довода, че предмет на разглеждания договор е само простото наемане на пространство, следва да се отбележи, че в рамките на производството по член 267 ДФЕС, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, националният съд е компетентен да извърши всяка преценка на фактите. Съдът по-специално има право единствено да се произнася по тълкуването или валидността на текст от правото на Съюза въз основа на фактите, които са му посочени от националната юрисдикция (Решение от 8 май 2008 г. по дело Danske Svineproducenter, C-491/06, Сборник, стр. I-3339, точка 23, както и Решение от 10 ноември 2011 г. по дело X и X BV, C-319/10 и C-320/10, точка 29).

29 Както обаче става ясно от данните, посочени в акта за преюдициално запитване, разглежданият в делото по главното производство договор не се отнася до наемане на помещения, а до складиране на стоки. Впрочем, освен обстоятелството, че Съдът не е длъжен да поставя под съмнение тази фактическа преценка, следва да се посочи, че съдебната компетентност относно този първи вид договори при всички случаи е уредена в член 22, точка 1 от Регламент № 44/2001 относно изключителната компетентност по дела относно договори за наем на недвижими имоти (вж., що се отнася до Брюкселската конвенция, Решение от 15 януари 1985 г. по дело Rösler, 241/83, Recueil, стр. 99, точка 24, както и Решение от 26 февруари 1992 г. по дело Hacker, C-280/90, Recueil, стр. I-1111, точка 10), по силата на който компетентни са единствено юрисдикциите на държавата членка, в която се намира имотът.

30 С оглед на гореизложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 5, точка 1, буква б), второ тире от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че договор за складиране на стоки като разглеждания в делото по главното производство представлява договор за „предоставяне на услуги“ по смисъла на тази разпоредба.

По съдебните разноски

31 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

Член 5, точка 1, буква б), второ тире от Регламент № 44/2001 от 22 декември 2000 година на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че договор за складиране на стоки като разглеждания в делото по главното производство представлява договор за „предоставяне на услуги“ по смисъла на тази разпоредба.

Подписи